

הנושא: אפרים פישביין -עד יומו האחרון

הוכן ע"י: שלמה וינר.

תקציר: דברים לזכרו של פרופ' אפרים פישביין, שהיה מאבות המחקר החינוכי-מתמטי בארץ, שנכתבו בעקבות מותו.

מילות מפתח: פרופסור אפרים פישביין, חינוך מתמטי, לזכרו, PME.

החומר פורסם במסגרת: על"ה 23, תשרי תשנ"ט, אוקטובר 1998, עמוד 63.

החומר מכיל בנוסף לעמוד הפתיחה: עמוד אחד.

אפרים פישביין – עד יומו האחרון

שלמה וינר

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

– האם יש משהו שמפחיד אותך?

– כן, להזדקן ולהפסיק להביא תועלת

כך שואלים ומשיבים הגיבורים בסרט החוליוודי 'הלוחש לסוסים' סרטים חוליוודיים בדרך כלל מציגים בפנינו דמויות לא מציאותיות שאנו רוצים להידמות להן במאוויו הכמוסים בני תמותה רגילים פוחדים מדברים רבים נוסף על מה שמפחיד את הלוחש לסוסים, אבל אין ספק שהפחד המוצהר שלו הוא אחד הפחדים המלווים כל אדם מבוגר לא ידוע מה עלה בגורלו של הלוחש לסוסים ואינני יודע ממה עוד פחד אפרים פישביין על כל פנים, הוא זכה לסיים את חייו כמי שעבד והביא תועלת עד יומו האחרון גרמו לכך כוח רצון כביר, יכולת עבודה נדירה ותנאים שהאירו לו פנים ממש כמו לפני עשרים שנים כשהחליט לעזוב את רומניה כדי לעלות ארצה ולבנות כאן מחדש את חייו האישיים והמקצועיים. כבר אז היה לו שם בינלאומי בתחום הפסיכולוגיה של החשיבה והצטרפותו לבית הספר לחינוך של אוניברסיטת תל אביב הייתה נדבך חדש במחקר הוראת המתמטיקה בארץ – המחקר הפסיכולוגי של הלמידה והחשיבה בנושאים מתמטיים העובדה שחיה הנשיא הראשון של האיגוד הבינלאומי של פסיכולוגיית החינוך המתמטי (PME) נתנה תנופה עצומה להתפתחות הענף הזה בארץ. היום אין כמעט מחקר בחינוך מתמטי בארץ שאינו נוגע בצורה זו או אחרת בתחום זה.

לפני כשמונה שנים, עם הגיעו לשבעים, התקיימה לכבודו מסיבה בבית ספר לחינוך באוניברסיטת תל אביב נאמרו דברי הערכה חמים ונרגשים הגיעו גם מכתבים מאנשים שנבצר מהם להשתתף במסיבה. באחד מהם נאמר. 'לצערי לא אוכל להגיע למסיבת יום ההולדת שלך, אבל אהיה שם במחשבתני. אהיה עם עוד רבים שבגלל אילוצים

יומיומיים לא יוכלו להגיע. כולם יהיו שם במחשבתם והם אתך גם בהרבה רגעים אחרים שאינך יודע עליהם הייתה לנו זכות ללמוד ממך והייתה לנו זכות שהיית לנו מקור השראה במחקר והוראה

היית בין הראשונים שהבינו שכדי לשפר את הלמידה וההוראה של המתמטיקה יש צורך במחקר פסיכולוגי שיטתי

היית הישראלי הראשון שהגיע להישגים בינלאומיים יוצאי דופן בתחום זה ה-PME, הקבוצה הבינלאומית לחקר הפסיכולוגיה של החינוך המתמטי, שהיית ממייסדיה וגם נשיאה הראשון, תהיה השנה בת 13 גיל מחייב ביהדות אבל יותר מהגיל מחייבים גם הסטנדרטים שקבעת אתה בפעילותך ובנוכחותך

ה-PME היא מסגרת ביטוי לנטיותיהם המדעיות של מאות אנשים ברחבי העולם ומסגרת זו קידמה את פעילותם המדעית של מאות אנשים אלה

חינוך בכלל והוראת המתמטיקה בפרט הם עניין קשה כדי לשפר בהם משהו דרושה קודם כל הבנה של הקשיים אם היום אנחנו קרובים יותר להבנה כזאת, הרי זה בזכות מחקריך ומחקרים אחרים שנעשו בעקבותיהם ובהשראתם אנחנו מאחלים לך בריאות טובה ואריכות ימים והמשך שיתוף פעולה פורה.

פישביין נפטר והובא למנוחות בשעה שחלק גדול מאנשי הוראת המתמטיקה בישראל שהה בדרום אפריקה בעקבות כנס PME שהתקיים שם על פטירתו נודע להם רק עם שובם ארצה כשבועיים לאחר החלוויה שוב, בגלל אילוצים נבצר מאנשים רבים להגיע להתכנסות שפישביין היה במרכזה הפעם היתה זו הלווייתו. הם לא היו שם ללוותו בדרכו האחרונה אבל במחשבתם הם מלווים אותו וגם הוא מלווה אותם, ושיתוף הפעולה הרוחני נמשך, גם בהיעדרו של הגוף